

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1912.

Andra kammaren.

Nr 5.

Måndagen den 5 februari.

Kl. 7 e. m.

§ 1.

Herr talmannen öppnade sammanträdet med följande ord:

Mina herrar! Öväntadt och öfverraskande har det budskapet kommit, att Andra kammarens vice talman, härads höfdingen Gustaf Nils Theodor af Callerholm, i går tidigt på sabbatsmorgonen plötsligt kallats hädan till den eviga hvilan. Djupt gripna hafva vi blifvit af denna sorgedpost och detta så mycket mera, som den kom alldeles oförberedd. Han stod ju, vår nu bortgångne vän och kamrat, ännu vid vårt sista sammanträde midt ibland oss, mänskligt att se, i sin fulla kraft och utan något synbart tecken, som kunde väcka en aning om att han så snart skulle ryckas bort ur vår krets och från sina viktiga värf.

Smärtsam är vår förlust, men ännu smärtsammare måste helt naturligt den kännas för de anhöriga, som i lifvet stått honom närmast. Innerligt beklaga vi dem och varmt deltaga vi i deras djupa sorg. För min egen del har jag därjämte att beklaga förlusten af det stöd, som enligt vunnen erfarenhet i vårt goda samarbete jag ständigt visste mig kunna påräkna hos vice talmannen.

Här är icke tid och rum att teckna dragen af hans lifsgärning. Det må dock sägas, att hans verksamhet inom Riksdagen under den tid af fyra tre-årsperioder, som han tillhört Andra kammaren, uppburits af varm kärlek till arbetet och vittnat om grundliga kunskaper och rik erfarenhet. Den skicklighet och den omsorg, hvarmed han utförde de många och mångskiftande uppdrag, som Konung, Riksdag och hembygd anförtrodde honom, tillförsäkrade honom allas aktning och tack samma erkännande. Genom sitt blida, lugna och sympatiska

väsen tillvann han sig en talrik skara vänner, som nu stå sörjande vid hans bår, och hos hvilka han länge skall lefva i kär hägkomst. Frid öfver hans minne!

Efter detta anförande, som af kammarens ledamöter stående åhördes, yttrade

Herr talmannen: Jag tillåter mig föreslå, att kammarens ärade ledamöter såsom ett uttryck af aktning och saknad för den bortgångnes minne ville anlägga sorg efter honom under tiden till och med begrafningsdagen, och att kammaren ville uppdraga åt sin talman att till de närmaste anhöriga framföra kammarens beklagande af förlusten och betyga sitt deltagande i deras djupa sorg.

Detta förslag blef af kammaren godkänt.

Härpå upplästes följande till kammaren inkomna dödsattest:

Att *Gustaf Nils Theodor af Callerholm* med nedanstående ålder: 59 år, 6 månader, 24 dagar; civilstånd: änkring; samhällsställning: häradshöfding; bostad: Stockholms stad, Jakobs förs., n:o 13 Stureplan; afled i hemmet den 4 febr. 1912 kl. 5 f. m.; Hufvuddödsorsak: hämorrhagia cerebri; intygar härmed
Stockholm den 4 febr. 1912.

H. von Matérn.
Legit. Läkare.

På hemställan af herr talmannen beslöt kammaren att jämlikt 28 § riksdagsordningen till Konungen ingå med anmälan om den inom kammaren uppkomna ledigheten; och blef ett i sådant afseende på förhand uppsatt skrivelseförslag, som nu upplästes, af kammaren godkänt.

§ 2.

Justerades protokollet för den 29 nästlidna januari.

§ 3.

Föredrogos hvar för sig Kungl. Maj:ts & kammarens bord hvilande propositioner; och hänvisades därvid till lagutskottet propositionerna:

med förslag till lag om ändrad lydelse af 11 kap. 9, 24 och 38 §§ rättegångsbalken; och

med förslag till lag om ändring i vissa delar af sjölagen samt till lag om ändrad lydelse af 1 § i lagen den 12 juni 1891, innefattande vissa bestämmelser om sjöfynd.

Till statsutskottet remitterades propositionen angående öfverförande af visst belopp till den i 19 § af lagen angående rätt till pension för tjänstemän vid statens järnvägar den 4 juli 1910 omförmälda fond.

§ 4.

Vidareföredrogos hvar efter annan de på kammarens bord liggande motionerna; och hänvisades därvid:

herr *Martins* motioner, nr 228—231, till tillfälligt utskott; samt

herrar *Nilssons* i Kristianstad och *Thorssons* motion, nr 232, likaledes till tillfälligt utskott.

Härefter föredrogs herr *Jeanssons* i Kalmar motion, nr 233, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående fördjupande af farleden i Kalmarsund; och yttrade därvid

Herr *Jeansson* i Kalmar: Då till min kännedom kommit, att hinder skulle mött att i oförändrad form remittera min i lördags väckta motion, ber jag härmed att få däri göra en förändring, så att min hemställan erhåller följande lydelse: »att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville verkställa utredning angående lämpligheten att fördjupa farleden i Kalmarsund, så att fartyg med 7,13 meters djupgående kunna passera».

Med bifall härtill beslöt kammaren remittera ifrågavarande motion till behandling af tillfälligt utskott.

Efter föredragning härpå af herrar *Bäckströms* och *Wikströms* motion, nr 234, om skrifvelse till Kungl. Maj:t i fråga om underlättande af jordupplåtelse för egna hem å kronomark i Norrland, begärdes ordet af

Herr *Bäckström*, som anförde: Herr talman, mina herrar! Som hinder lära möta för remiss till tillfälligt utskott af den utaf mig och herr *Wikström* afgifna motionen i den form, hvaruti den framlämnades, får jag härmed å egna och min medmotionärs vägnar anhålla om kammarens tillstånd att få »klämma» ändrad, så att den erhåller denna lydelse: »att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående åstadkommande af effektiva åtgärder för underlättande af jordupplåtelse för egna hem å kronomark i Norrland.»

Kammaren beslöt att med bifall härtill öfverlämna förevarande motion till tillfälligt utskott.

Till tillfälligt utskott öfverlämnades ytterligare herr *Forssells* motion nr 235 och herr *Olssons* i Blädinge motion nr 236.

Sedan herrar *Wedins* och *Widéns* motion, nr 237, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder i syfte att för arrendatorer af vissa fastigheter i Norrland och Dalarne underlätta fastigheternas förvärfvande med äganderätt, härpå föredragits, lämnades på begäran ordet till

Herr *Wedin*, som yttrade: Som hinder mött för att få denna motion remitterad till tillfälligt utskott, på grund af den lydelse, den för närvarande har, anhåller jag hos kammaren å egna och å min medmotionärs vägnar att få dess slutkläm ändrad, så att den kommer att lyda som följer: »att Riksdagen behagade i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning, i hvilken omfattning och på hvilket sätt åtgärder från statens sida böra vidtagas i syfte att för arrendatorer å sådana fastigheter, som afses i lagen om uppsikt å vissa jordbruk i Norrland och Dalarne den 25 juni 1909, underlätta att förvärfva desamma med äganderätt.»

Den af herr *Wedin* gjorda hemställan bifölls af kammaren; och hänvisades motionen till behandling af tillfälligt utskott.

§ 5.

Lagutskottets härefter föredragna utlåtande nr 1 bordlades åter.

§ 6.

Ang. återlämnande af en i Första kammaren väckt motion.

Efter härpå skedd föredragning af lagutskottets memorial, nr 2, med anledning af remiss från Första kammaren af en utaf grefve *J. W. Spens* väckt motion, yttrade

Herr talmannen: Jag ber att få meddela kammaren, att vid i dag hållen talmanskonferens för behandling af detta ärende jämte en annan fråga, uttalade konferensen enhälligt den mening, att utskottets hemställan icke borde bifallas, utan att det skulle tillkomma lagutskottet att behandla den ifrågavarande motionen.

Vidare anförde:

Herr *Bonde*: Herr talman, mina herrar! Jag får anhålla,

att kammaren måtte besluta, att till lagutskottet återförvisa motionen.

Ang. återlämnande af en i Första kammaren väckt motion.

Herr Lindhagen: Jag skall anhålla, att kammaren måtte bifalla lagutskottets hemställan. Då lagutskottets ordförande icke är närvarande, får jag yttra mig i hans ställe.

Det förhåller sig i detta ärende på det sättet, att lagutskottet skall enligt riksdagsordningen behandla civillagar, såvida de icke höra till annat utskott. Nu är det emellertid så, att jordbruksutskottet skall behandla civillagar, som röra vägar. Så står det; det står icke »rörande väghållet». Det rör vägar, sålunda efter ordalagen åtminstone både marken på vägarna och själfva väghållet. Det är ju mycket omtvistadt, hvem som egentligen har äganderätten till de allmänna vägarna, och det är mycket olika författningar, som man rör sig med för att få något grepp på den saken. Den grundläggande författningen är det gamla stadgandet i 25 kap. 8 § byggningsbalken, som föreskrifver, hvilka som skola vägar rödja och huru vägarna skola för sitt underhåll utskiftas på deltagarna. Detta är en lag om vägar och utgör utgångspunkten, när det gäller att bedöma denna sak. Sedan finnes det ju en hel del funderingar om att man kan komma in äfven på andra bestämmelser eller att sakens reglerande skulle förutsätta tillägg till viss annan gällande civillag. Men då själfva grunden för bestämmelserna angående hvilka som skola vägar rödja, står under lagen om vägar, och då jordbruksutskottet har alla andra frågor om vägar, har det synts lagutskottet både ur formens och sakens synpunkt riktigast att öfverlämna motionen till jordbruksutskottet. Därtill kommer äfven ett opportunitetsskäl och det är, att en hel del af de frågor, som enligt den allmänna meningen inom Riksdagen troddes skulle bli aflyftade från lagutskottet och öfverlyftade till jordbruksutskottet, icke kommit att blifva det, på grund af att författningarna icke blifvit tillräckligt klart affattade. När då yppats möjlighet för jordbruksutskottet att kunna få en sådan lag, som det varit meningen att det skulle få och som nära berör en af dess obestridliga områden, är detta ytterligare skäl att hemställa om att denna sak måtte öfverlämnas till jordbruksutskottet. Jag undrar om talmanskonferensens jurister ha riktigt hunnit sätta sig in i denna sak, och ber som sagdt, herr talman, att få yrka bifall till lagutskottets hemställan.

Herr Bonde: Herr talman, mina herrar! Jag ber endast att få upprepa, hvad herr talmannen nyss nämnde, nämligen att talmanskonferensens mening i denna fråga varit fullkomligt enhällig. Talmanskonferensen ansåg nämligen icke, att endast det förhållandet, att ordet *väg* förekom i motionen, skulle vara tillräckligt skäl för hänvisning till jordbruksutskottet, den

(Forts.)

Ang. återlämnande af en i Första kammaren väckt motion.

(Forts.)

föreliggande frågan gäller icke vägunderhållet utan uteslutande äganderätten till allmänna vägar. Det är således en äganderättsfråga, en lagfråga af den beskaffenhet, att den ansetts just böra behandlas af lagutskottet.

Det kan nog ifrågasättas, huruvida den praxis som tillämpas, att kammaren skall deltaga i beslut angående remiss af en i medkammaren väckt motion, är fullkomligt riktig, och därom uttalades redan förra året tvifvelsmål. Det kan ju synas som om det vore Första kammarens ensak att remittera motionen, hvart den vill. Men då frågan emellertid förelagts Andra kammaren, måste den ju uttala sin mening, och jag kan för min del icke annat än vidhålla, att kammaren måtte bifalla den mening, som enhälligt blifvit uttalad af talmanskonferensen.

Herr Lindhagen: Den omständigheten, att talmanskonferensen varit enhällig, är ju icke afgörande för hvad frågans rätta innebörd i sak är. Den siste talaren har icke på något sätt bemött den utläggning af saken, som jag hade. Denna senare gick ut därpå, att när det i riksdagsordningen talas om vägar, så bör däri, på anförda skäl, innefattas icke bara väghållningsbesväret utan äfven själfva marken, som utgör det väsentliga i vägarna.

Sedan öfverläggningen härmed förklarats afslutad, framställde herr talmannen propositioner å dels bifall till utskottets hemställan, dels ock afslag å samma hemställan; och fattade kammaren beslut i enlighet med sistnämnda proposition.

§ 7.

Ang. återlämnande af en i Andra kammaren väckt motion.

Vidare föredrogs lagutskottets memorial nr 3, med anledning af remiss från Andra kammaren af en utaf herr Lindhagen m. fl. väckt motion; och begärdes ordet därvid af

Herr Bonde, som yttrade: Herr talman, mina herrar! Äfven denna fråga var i dag under behandling i talmanskonferensen, och där uttalades allmänt, om också icke lika enhälligt som beträffande det nyss behandlade ärendet, den meningen, att denna fråga var af den beskaffenhet, att den borde af lagutskottet behållas. Jag måste erkänna, att där yppades vissa tvifvel, om den icke kunde vara af natur att äfven kunna tillhöra jordbruksutskottets behandling, särskildt då en fråga af liknande innehåll förra året blifvit hänvisad till detta utskott. Den allmänna meningen inom talmanskonferensen var dock, att en väsentlig skillnad förelåg mellan motionen i fjol och denna motion, och att denna motion, som helt och hållet rörde en expropriationsfråga, borde tillhöra lagutskottets behandling.

Därför, herr talman, anhåller jag, att lagutskottets yrkande måtte afslås och motionen hänvisas till lagutskottet.

Ang. återlämnande af en i Andra kammaren väckt motion.

(Forts.)

Härpå anförde:

Herr Branting: Jag ber endast få meddela, att jag försökte i talmanskonferensen göra mig till tolk för en annan uppfattning än den, hvilken helt visst, såsom den föregående ärade talaren sade, omfattades af majoriteten inom densamma. Det ligger i sakens natur, att, där inga beslut fattas, meningarna till den kraft och verkan det hafva kan stå emot hvarandra. Jag tror, att det af diskussionen framgick, att man här hade att göra med ett gränsfall, där visserligen ganska starka skäl funnos för att ärendet skulle behandlas af lagutskottet, men äfven afsevärda skäl talade för att det skulle komma tillsammans med andra likartade ärenden, som redan remitterats till jordbruksutskottet.

Jag har velat lämna denna faktiska upplysning, att om äfven meningarna syntes vara ganska samlade beträffande remitterandet till lagutskottet af den nyss föredragna förstakammarmotionen, så var detta icke fallet beträffande den nu föreliggande motionen.

Herr Lindhagen: Jag kan ju yppa, att om det var i lagutskottet någon tvekan angående den förra remissen, så voro i fråga om denna motion alla på det klara med, att den rättast och lämpligen borde remitteras till jordbruksutskottet. Det fanns ej någon tvekan i vidare mån, än att den en gång bordlades; men under själfva debatten sedermera hörde man ingen tvekan uttalas. Här föreligger visserligen också, kan man säga, ett gränsfall, och under vanliga förhållanden kunde det kanske göra detsamma hvart frågan hänvisades. Men vi ha här en utgångspunkt däruti, att en motion i samma syfte som denna förra året behandlades af jordbruksutskottet. Jag vet icke, på hvilken grund detta gjordes, men jag tror, att det var på samma grund som den, på hvilken lagutskottet nu främst byggt sin framställning. Förhållandet är nämligen det, att den motion, som i fjol väcktes, afsåg torp å skatteköpta rekognitionsskogar. Dessa torp hafva på ett underligt sätt följt med i skatteköpen utan att någon tänkte därpå, och torpen hafva därigenom råkat i stort beroende. Då hemställdes förra året, att med stöd af den rätt kronan hade till de gamla rekognitionsskogarna, skulle kronan hafva rätt att reducera dessa torp, för hvilka ingenting betalats, och plikt att göra det därför att man ej får skänka bort människor under enskildes godtycke. Nu står i jordbruksutskottets fullmakt i riksdagsordningen, att det skall behandla *lagar, rörande hushållningen med de allmänna skogarna* samt rörande skatteköpen.

Ang. återlämnande af en i Andra kammaren väckt motion.

(Forts.)

Här är, eller har åtminstone varit fråga om allmänna skogar, och den rätt, som man ville, att staten skulle göra gällande, var en rätt den ännu måste anses hafva kvar till dessa skogar. Genom att skatteköpen hade skett såsom de gjort, ansågs vidare i motionen, att ingenting behöft betalas för dessa torp; vid skatteköpet var nämligen så godt som ingen betalning erlagd.

Nåväl, jordbruksutskottet behandlade denna fjolårsmotion. Nu har i år motionen upprepats med någon förändring, som emellertid endast gör, att den ännu tydligare bör höra till jordbruksutskottet. Vi hafva föreslagit, att dessa torp skulle få exproprieras mot en ersättning, som svarade mot hvad på torpet belöper af hela den för skogen erlagda skatteköpeskillingen. Det har uppgifvits, att på en stor del torp detta belopp kommer att uppgå till ungefär 25 öre. Det är således icke långt ifrån samma ersättning som i den förra motionen, men här har uttryckligen sagts, att det är med åberopande af grunderna för skatteköpsförfattningarna, som detta motionens yrkande i år framkommit. Då nu, som sagdt, motionen dessutom i fjol behandlades i jordbruksutskottet och samma opportunitetsskäl, som jag i förra ärendet nämnde, äfven nu talar för, att jordbruksutskottet får behandla hvad som verkligen hör till dess handläggning, och då därtill ytterligare kommer, att denna motion utgör ett integrerande led af en cykel om tre motioner, hvaraf två redan remitterats till jordbruksutskottet och skola där förblifva, har lagutskottet funnit det orimligt, att saken skall drifvas därhän, att denna motion icke i år som i fjol skulle få stanna hos jordbruksutskottet.

Jag ber att få yrka bifall till lagutskottets hemställan.

Herr Bonde: Herr talman, mina herrar! Det är alldeles onekligt, att detta är ett gränsfall, hvarför det kan vara ganska svårt att afgöra, om ärendet skall förvisas till jordbruksutskottet eller till lagutskottet. Men såsom jag nyss framhöll, var inom talmanskonferensen den allmänna meningen — visserligen hos mången med en viss tvekan — att det borde höra till lagutskottet just därför, att den afsåg en lagfråga, nämligen expropriation.

Här har framhållits af den siste ärade talaren, att jordbruksutskottet skulle behandla frågor om allmänna skogar. Men då kommer man in på den frågan, som ännu åtminstone icke fullkomligt torde vara afgjord, huruvida rekognitionsskogarna äro att betrakta som allmänna skogar, huruvida de äro att betrakta som kronans egendom, och huruvida de kunna till kronan återfalla. Den frågan har, som vi veta, varit föremål för rättegång, och den lär vara det äfven för närvarande. Men att under sådana förhållanden utgå från den grunden, att de skulle be-

traktas som allmänna skogar, och att därför frågan borde hän- skjutas till jordbruksutskottet, det syntes inom talmanskonferen- sen icke nödvändigt.

Det erkändes ju, såsom den siste ärade talaren yttrade, att frågan ju äfven har sammanhang med andra motioner, som äro väckta och som redan ha förvisats till jordbruksutskottet. Men om de böra gemensamt behandlas, återstår ju alltid för lagut- skottet, om det återfår denna motion, att inbjuda jordbruks- utskottet till gemensamt arbete i ett s. k. sammansatt utskott,

Nu lärer Första kammaren, efter hvad jag försport — eftersom det nu anses, att bägge kamrarna skola i dylika frågor fatta beslut — för sin del beslutit att återskicka motionen till lagutskottet, och jag tror därför, att det vore lämpligt, om äfven Andra kammaren ville fatta enahanda beslut, då frågan, som jag nämnt, så lätt kan ordnas genom åstadkommande af samman- satt utskott. Jag tror icke, att det är skäl att framkalla en, om ock den allra oskyldigaste, konflikt om saken.

Jag vidhåller mitt yrkande.

Herr Lindhagen: Jag kan icke neka till att det är en alldeles orimlig formalism, som ofta gör sig gällande rörande tolk- ningen af Riksdagens arbetsordning. Man skulle kunna tycka, att det vore en själfklar sak, att en motion, som varit hänvisad till jordbruksutskottet förra året och som sammanhänger med två motioner, integrerande sammanhänger med dem, ity att de äro ett led i en motionskedja, som hänger ihop, att en sådan motion äfven i år skulle få remitteras till jordbruksutskottet. Då härtill kommer det goda skälet, att riksdagsordningens orda- lag tala för, att frågan hör dit eller mycket väl kan höra dit, tycker jag, att en upplyst församling icke skulle vara tveksam om, att ärendet bör gå till jordbruksutskottet. Men talmans- konferensen tar saken så oerhördt formalistiskt, ty där härska två jurister från Första kammaren, och alla lekmännen gå med af vördnad för deras oerhörda auktoritet. Och då kan man komma här i kammaren och breda ut sig, att det var en nästan enhällig talmanskonferens.

Nu säger den siste ärade talaren, att vi icke skola ställa till någon konstitutionell konflikt af denna anledning, ty om kam- rarna stanna i olika beslut, blir det så, att frågan går till kon- stitutionsutskottet. Jag tycker, att då motionen är väckt i Andra kammaren, borde denna kammare ha mest att säga. Och det vore kanske bra att en gång få detta orediga mellanhafvande mellan lagutskottet och jordbruksutskottet uppklaradt, så att man finge veta, om meningen är, att jordbruksutskottet snart sagdt icke skall ha något alls af hvad man med lagändringen tillämnade detsamma.

*Ang. åter-
lämnande af
en i Andra
kammaren
väckt motion.
(Forts.)*

Ang. åter-
lämnande af
en i Andra
kammaren
väckt motion.
(Forts.)

Jag vidhåller mitt yrkande, men jag vet icke, om jag har mod att begära votering.

Öfverläggningen var härmed slutad. I enlighet med de där- under gjorda yrkandena gaf herr talmannen propositioner först på bifall till utskottets hemställan samt vidare på afslag å berörda hemställan; och fann herr talmannen den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad. Votering begärdes likväl af herr *Lindhagen*, i anledning hvaraf nu uppsattes, justerades och anslogs följande omröstningsproposition:

Den, som vill, att kammaren afslår lagutskottets hemställan i utskottets förevarande memorial nr 3, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren bifallit utskottets berörda hemställan.

Voteringen utvisade 85 Ja, men 92 Nej, hvadan kammaren bifallit utskottets hemställan.

Härefter beslöt kammaren hänvisa ifrågavarande motion till behandling af jordbruksutskottet.

§ 8.

Slutligen föredrogos, men blefvo ånyo lagda på bordet lagutskottets utlåtanden nr 4—6.

§ 9.

Följande nya motioner afgåfvos, nämligen af:

herr *Röing*, nr 238, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående rätt för pensionerade järnvägstjänstemän att erhålla fribiljetter;

herrar *Kronlund* och *Karlson* i Västtomten, nr 239, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utredning rörande möjligheterna för en inhemsk tillverkning af mineraloljor och svafvel m. m.;

herrar *Kronlund* och *Röing*, nr 240, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående omorganisation af statens järnvägsförvaltning;

herr *Eriksson* i Grängesberg, nr 241, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utredning rörande skogsarbetarnes ställning och lefnadsförhållanden m. m.;

herrar *Bengtsson* i Göteborg och *Kristensson*, nr 242, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående undersökning och förslag i fråga om användandet af öfverkvalificerad arbetskraft vid tullverket;

herr *Hagberg*, nr 243, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående afskaffande af ordnar och medaljer;

herr *Strömberg*, nr 244, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående vissa önskemål med afseende å fattigvårdslagstiftningskommitténs uppdrag;

herr *Palmstierna*, nr 245, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående inrättande af en statens lifförsäkringsanstalt;

herr *Palmstierna m. fl.*, nr 246, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder för framförande vid nästkommande s. k. Haagkonferens af vissa i motionen berörda frågor;

herr *Tengdahl*:

nr 247, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående bättre tillgodoseende af sjukvårdens behof på landsbygden; och

nr 248, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utredning i fråga om möjligheten att åstadkomma sammanfattningar af tryckta framställningar i allmänna frågor;

herr *Branting m. fl.*, nr 249, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag i fråga om bestämmelser, afseende att omöjliggöra militärens utkommenderande mot fredliga arbetare vid arbetskonflikter;

herrar *Persson* i Norrköping och *Larsson* i Västerås, nr 250, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående sådan planläggning af statens och kommunernas arbeten, att periodisk arbetslöshet motarbetas m. m.;

herr *Söderberg* i Stockholm, nr 251, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående inrättande af arbetsförmedling för sjöfolk m. m.;

herrar *Cederborg* och *Tengdahl*, nr 252, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utredning i fråga om införande af stenografi såsom läroämne vid landets undervisningsanstalter;

herr *Helger*, nr 253, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående anordnande af en planmässigt bedrifven, effektiv nykterhetsundervisning;

herr *Lindhagen m. fl.*:

nr 254, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående initiativ

från svensk sida till en internationell öfverenskommelse rörande själfständiga nationers rätt att allt framgent lefva sitt eget fria lif; och

nr 255, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående svenskt initiativ till internationell öfverläggning och öfverenskommelse för skapande af ett världsspråk; samt

herr *Lindhagen*:

nr 256, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående svenskt initiativ till samverkan mellan de skandinaviska folken inom vissa områden;

nr 257, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående vidsträcktare användande af obligatorisk skiljedom vid tvister med främmande stater;

nr 258, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder mot bruket af tobak m. m.;

nr 259, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder till höjande af den personliga hygien;

nr 260, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående planläggningen och ledningen af arbetet på jordfrågans lösning; och

nr 261, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående försäljningen af Hvitfeltiska stipendieinrättningens skärgårdslägenheter.

Nämnda motioner bordlades på begäran.

§ 10.

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 8.10 e. m.

In fidem
Per Cronvall.

Onsdagen den 7 februari.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 31 nästlidne januari.

§ 2.

Upplästes och lades till handlingarna ett till herr talmannen från herr *Wallentin* ankommet telegram, däri han meddelade, att han till följd af sjukdomsfall inom sin familj vore förhindrad att för närvarande deltaga i riksdagsarbetet.

§ 3.

I enlighet med därom den 31 nästlidna januari fattadt beslut skulle nu företagas val af tio ledamöter i hvar och ett af de fem tillfälliga utskott, kammaren beslutit tillsätta; och anställdes först val af ledamöter i första tillfälliga utskottet.

Därvid aflämnades följande godkända valsedlar, nämligen 96 med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet», 62 med partibeteckningen »Landtmanna- och borgarepartiet» samt 62 med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen».

Af de med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo 95 valsedlar

såsom första namn herr *Bengtsson* i Norup,
» andra » » *Hansson* i Bäck,
» tredje » » *Lundgren* i Vendelsberg och
» fjärde » » *Sandin*.

De med partibeteckningen »Landtmanna- och borgarepartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Johansson* i Mellbyn,
» andra » » *Berg* i Staby och
» tredje » » *Rydin*.

De med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Helger*,
 » andra » » *Holmström* och
 » tredje » » *Källman*.

På grund här af blef ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ofvan angifvits.

Vid härefter företagen fördelning af platserna mellan de olika grupperna, därvid beträffande andra, sjätte och nionde platserna lottning ägde rum, tillföllo platserna nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Bengtsson* i Norup,
 » *Johansson* i Mellbyn,
 » *Helger*,
 » *Hansson* i Bäck,
 » *Lundgren* i Vendelsberg,
 » *Holmström*,
 » *Berg* i Staby,
 » *Sandin*,
 » *Källman* och
 » *Rydin*.

§ 4.

Härefter företogs val af ledamöter i andra tillfälliga utskottet.

Därvid aflämnades följande godkända valsedlar, nämligen 97 med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet», 62 med partibeteckningen »Landtmanna- och borgarepartiet» samt 63 med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen».

De med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Enderstedt*,
 » andra » » *Johanson* i Gäre,
 » tredje » » *Johanson* i Hvetlanda och
 » fjärde » » *Lundgren* i Björna.

De med partibeteckningen »Landtmanna- och borgarepartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Mörtsell*,
 » andra » » *Larsson* i Bondarfve och
 » tredje » » *Westman*.

De med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Berg* i Munkfors,
 » andra » » *Svensson* i Skönsberg och
 » tredje » » *Hallén*.

På grund häraf blef ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ofvan angifvits.

Vid härefter företagen fördelning af platserna mellan de olika grupperna tillföll dessa nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Enderstedt*,
 » *Berg* i Munkfors,
 » *Mörtsell*,
 » *Johanson* i Gäre,
 » *Johanson* i Hvetlanda,
 » *Svensson* i Skönsberg,
 » *Larsson* i Bondarfve,
 » *Lundgren* i Björna,
 » *Hallén* och
 » *Westman*.

§ 5.

Vidare företogs val af ledamöter i tredje tillfälliga utskottet,

Därvid aflämnades följande godkända valsedlar, nämligen 96 med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet», 61 med partibeteckningen »Landtmanna- och borgarepartiet» samt 63 med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen».

De med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Modig*,
 » andra » » *Olofsson* i Åvik,
 » tredje » » *Olson* i Torsby och
 » fjärde » » *von Sneidern*.

De med partibeteckningen »Landtmanna- och borgarepartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Erlansson*,
 » andra » » *Jönsson* i Boa och
 » tredje » » *Lemke*.

De med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Winberg*,
 » andra » » *Hage* och
 » tredje » » *Molin* i Södertälje.

På grund häraf blef ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ofvan angifvits.

Vid härefter företagen fördelning af platserna mellan de olika grupperna tillföll dessa nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Modig*,
 » *Winberg*,
 » *Erlansson*,
 » *Olofsson* i Åvik,
 » *Olson* i Torsby,
 » *Hage*,
 » *Jönsson* i Boa,
 » *von Sneidern*,
 » *Molin* i Södertälje och
 » *Lemke*.

§ 6.

Vid nu anställdt val af ledamöter i fjärde tillfälliga utskottet aflämnades följande godkända valsedlar, nämligen 96 med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet», 60 med partibeteckningen »Landtmanna- och borgarepartiet» samt 63 med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen».

De med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Bäckström*,
 » andra » » *Olsson* i Asen,
 » tredje » » *Sjöberg* i Sköfde och
 » fjärde » » *Westlund*.

De med partibeteckningen »Landtmanna- och borgarepartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Andersson* i Hägelåkra,
 » andra » » *Holmdahl* och
 » tredje » » *Wallentin*.

De med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Leksell*,
 » andra » » *Sandler* och
 » tredje » » *Nilsson* i Kristianstad.

På grund häraf blef ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ofvan angifvits.

Vid härefter företagen fördelning af platserna mellan de olika grupperna tillfölla dessa nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Bäckström*,
 » *Leksell*,
 » *Andersson* i Hägelåkra,
 » *Olsson* i Asen,
 » *Sjöberg* i Sköfde,
 » *Sandler*,
 » *Holmdahl*,
 » *Westlund*,
 » *Nilsson* i Kristianstad och
 » *Wallentin*.

§ 7.

Slutligen anställdes val af ledamöter i femte tillfälliga utskottet.

Därvid aflämnades följande godkända valsedlar, nämligen 95 med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet», 61 med partibeteckningen »Landtmanna- och borgarepartiet» samt 61 med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen».

Af de med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo 90 valsedlar

såsom första namn herr *Liljedahl*,
 » andra » » *Sandstedt*,
 » tredje » » *Säfsstrand* och
 » fjärde » » *Torgén*.

De med partibeteckningen »Landtmanna- och borgarepartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Andersson* i Höckerum,
 » andra » » *Sommelius* och
 » tredje » » *Larsson* i Gallstad.

De med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Ingvarsson*,
 » andra » » *Bärg* i Katrineholm och
 » tredje » » *Lindley*.

På grund häraf blef ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ofvan angifvits.

Vid härefter företagen fördelning af platserna mellan de olika grupperna, därvid beträffande andra, sjätte och nionde platserna lottning ägde rum, tillfölla platserna nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Liljedahl*,
 » *Ingvarsson*,
 » *Andersson* i Höckerum,
 » *Sandstedt*,
 » *Säfststrand*,
 » *Sommelius*,
 » *Bärg* i Katrineholm,
 » *Torgén*,
 » *Lindley* och
 » *Larsson* i Gallstad.

§ 8.

Justerades protokollsutdrag angående de i nästföregående fem paragrafer omförmälda valen.

§ 9.

Under åberopande af i sådant afseende mellan herrar talmän träffad öfverenskommelse hemställde herr talmannen, det kammaren ville besluta att lördagen den 10 innevarande februari företaga val af tjugufyra valmän för utseende af Riksdagens justitieombudsman och hans efterträdare äfvensom sex suppleanter för dessa valmän; och biföll kammaren nämnda hemställan.

§ 10.

Härefter föredrogos hvar för sig och hänvisades till behandling af tillfälligt utskott de på kammarens bord liggande motionerna af:

herr *Röing*, nr 238,
herrar *Kronlund* och *Karlson* i Västtomten, nr 239,
herrar *Kronlund* och *Röing*, nr 240,
herr *Eriksson* i Grängesberg, nr 241,
herrar *Bengtsson* i Göteborg och *Kristensson*, nr 242,
herr *Hagberg*, nr 243,
herr *Strömberg*, nr 244,
herr *Palmstierna*, nr 245,
herr *Palmstierna m. fl.*, nr 246,
herr *Tengdahl*, nr 247 och 248,
herr *Branting m. fl.*, nr 249,
herrar *Persson* i Norrköping och *Larsson* i Västerås, nr 250,
herr *Söderberg* i Stockholm, nr 251,
herrar *Cederborg* och *Tengdahl*, nr 252,
herr *Helger*, nr 253,
herr *Lindhagen m. fl.*, nr 254 och 255, samt
herr *Lindhagen*, nr 256—261.

§ 11.

Vidare föredrogos hvart efter annat lagutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen med förslag till lag, innefattande ändring i 2 kap. 3 § kyrkolagen;

nr 4, i anledning af justitieombudsmannens framställning till Riksdagen angående ändring af bestämmelserna om danar; och

nr 5, i anledning af justitieombudsmannens framställning om ändring af 16 kap. 10 § rättegångsbalken.

Kammaren biföll hvad utskottet i nämnda utlåtanden hemställt.

§ 12.

Lagutskottets härpå föredragna utlåtande, nr 6, i anledning af verkställd granskning af justitieombudsmannens ämbetsförvaltning, lades till handlingarna.

§ 13.

Herr talmannen tillkännagaf, att han låtit uppgöra förslag till fördelning af de motioner, som hänvisats till behandling af tillfälligt utskott; och var detta förslag, som nu upplästes, så lydande:

Förslag till fördelning af de 62 inom Andra kammaren väckta motioner, hvilka blifvit hänvisade till behandling af tillfälligt utskott.

Till behandling af *första tillfälliga utskottet* torde få öfverlämnas motioner af:

herr *Olofsson* i Digernäs, nr 35, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående inrättande af ett permanent statslotteri;

herr *Rydén*, nr 76, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående rätt för oäkta barn att erhålla vetskäp om sina föräldrar;

herr *Martin*, nr 140, om skrifvelse till Kungl. Maj:t i fråga om upphäfvande af kungl. brefvet den 18 december 1772 angående förbud mot auktioners hållande utom Stockholms stad;

herr *Eriksson* i Grängesberg, nr 149, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående åläggande för offentlig myndighet att vid rättegång om bättre rätt till skogsprodukter offentligen försälja det omtvistade virket;

herr *Hage*, nr 161, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående insättande å bankinrättning för vederbörande kommuns räkning af kommunen tillkommande allmänna afgifter, som af exekutiv myndighet indrifvits;

herr *Lindhagen*, nr 219, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder till värnpliktiges skyddande mot förlust af innehafda anställningar på grund af inkallandet till tjänstgöring;

herr *Martin*, nr 229, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utfärdande af vissa bestämmelser, afseende lättnader vid inbetalning af utskylder;

densamme, nr 230, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående vissa ändringar i gällande resereglemente;

densamme, nr 231, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utredning i fråga om underofficerskårens ställning och uppgift;

herrar *Kronlund* och *Karlson* i Västtomten, nr 239, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utredning rörande möjligheterna för en inhemsk tillverkning af mineraloljor och svafvel m. m.;

herrar *Bengtsson* i Göteborg och *Kristensson*, nr 242, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående undersökning och förslag i

fråga om användandet af öfverkvalificerad arbetskraft vid tullverket;

herr *Hugberg*, nr 243, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående afskaffande af ordnar och medaljer; och

herrar *Cederborg* och *Tengdahl*, nr 252, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utredning i fråga om införande af stenografi såsom läroämne vid landets undervisningsanstalter.

Till *andra tillfälliga utskottet* torde få öfverlämnas motioner af:

herr *Räf*, nr 3, om förändrade bestämmelser rörande utskänkning af brännvin i Riksdagens lokaler;

herr *Indebetou*, nr 45, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående öfverlämnande till Riksdagen att besluta om de till upprätthållande af lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna erforderliga utgifter m. m.;

herr *Wijk*, nr 172, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående visst tillägg i byggnadsstadgan för rikets städer;

herr *Olsson* i *Berg m. fl.*, nr 173, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående undanröjande af i gällande författningar förefintliga hinder för producenter af lifsförnödenheter, jordbruks- och ladugårdsprodukter att i huru små partier som helst direkt till konsumenterna försälja sina alster;

herr *Persson* i *Norrköping*, nr 187, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående borttagande ur instruktionen för fångvårdsstyrelsen och fångvårdsstaten af bestämmelsen om inneslutning i mörk cell;

herr *Indebetou*, nr 188, om skrifvelse till Kungl. Maj:t i fråga om den till Handelsflottans pensionsanstalt utgående s. k. föringsersättningen;

herr *Forssell*, nr 235, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående upphäfvande eller suspension af vaccinationstvånget;

herr *Strömberg*, nr 244, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående vissa önskemål med afseende å fattigvårdslagstiftningskommitténs uppdrag;

herr *Tengdahl*, nr 247, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående bättre tillgodoseende af sjukvårdens behof på landsbygden;

herr *Helger*, nr 253, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående anordnande af en planmässigt bedrifven, effektiv nykterhetsundervisning;

herr *Lindhagen*, nr 258, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder mot bruket af tobak m. m.; och

densamme, nr 259, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder till höjande af den personliga hygienien.

Till *tredje tillfälliga utskottet* torde få öfverlämnas moti-
oner af:

herrar *Bogren* och *Carlson* i Herrljunga, nr 27, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående rätt för pensionerad järnvägspersonal att erhålla fribiljetter;

herr *Juhlin*, nr 28, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående ändrade bestämmelser rörande abonnemangs- och samtalsafgifter vid telegrafverkets telefonväsen;

herr *Martin*, nr 34, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående tillgodeående af det allmännas intresse i fråga om sjökommunikationer;

herr *Olausson*, nr 81, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående afgiftsfria resor i vissa fall för värnpliktige;

herr *Åkerlund*, nr 137, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder mot illojal konkurrens vid ångbåtstrafik i skärgårdarna och å mindre vattendrag;

herr *Åkerlund m. fl.*, nr 138, om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om en undersökning rörande reglering på angifvet sätt af Mälarens vattenstånd;

herr *Andersson* i Grimbo, nr 139, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående vissa åtgärder till främjande af den svenska sjöfartens intresse vid malmexporten från Luleå och Narvik;

herr *Winberg*, nr 226, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående en allsidig utredning rörande statens järnvägars organisation m. m.;

herrar *Nilsson* i Kristianstad och *Thorsson*, nr 232, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående inrättande af ett nytt slag af postanstalter;

herr *Jansson* i Kalmar, nr 233, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående fördjupande af farleden i Kalmarsund;

herr *Röing*, nr 238, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående rätt för pensionerade järnvägstjänstemän att erhålla fribiljetter; och

herrar *Kronlund* och *Röing*, nr 240, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående omorganisation af statens järnvägsförvaltning.

Till *fjärde tillfälliga utskottet* torde få öfverlämnas motio-
ner af:

herr *Kronlund*, nr 64, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder i syfte att bereda indelt manskap bättre möjlighet att efter afsked ur krigstjänsten såsom egna hem förvärfva inne-
hafda soldattorp;

herr *Winberg*, nr 227, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag i fråga om en förhandlingsordning mellan vissa statens tjänstemän och arbetare samt vederbörande verks styrelser och underlydande förvaltningar;

herr *Martin*, nr 228, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utredning m. m. i fråga om de till Danviks hospital utgående s. k. rekognitionsafgifter;

herrar *Bäckström* och *Wikström*, nr 234, om skrifvelse till Kungl. Maj:t i fråga om underlättande af jordupplåtelse för egna hem å kronomark i Norrland;

herr *Olsson* i Blädinge, nr 236, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder mot jordkulturens ödeläggelse genom försumpning;

herrar *Wedin* och *Widén*, nr 237, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder i syfte att för arrendatorer af vissa fastigheter i Norrland och Dalarne underlätta fastigheternas förvärfvande med äganderätt;

herr *Eriksson* i Grängesberg, nr 241, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utredning rörande skogsarbetarnes ställning och lefnadsförhållanden m. m.;

herr *Palmstierna*, nr 245, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående inrättande af en statens lifförsäkringsanstalt;

herr *Branting m. fl.*, nr 249, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag i fråga om bestämmelser, afseende att omöjliggöra militärens utkommenderande mot fredliga arbetare vid arbetskonflikter;

herrar *Persson* i Norrköping och *Larsson* i Västerås, nr 250, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående sådan planläggning af statens och kommunernas arbeten, att periodisk arbetslöshet mot-
arbetas, m. m.;

herr *Söderberg* i Stockholm, nr 251, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående inrättande af arbetsförmedling för sjöfolk m. m.;

herr *Lindhagen*, nr 260, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående planläggningen och ledningen af arbetet på jordfrågans lösning; och

densamme, nr 261, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående försäljningen af Hvitfeltiska stipendieinrättningens skärgårdslägenheter.

Till *femte tillfälliga utskottet* torde få öfverlämnas motioner af:

herr *Palmstierna*, nr 23, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående beredande af möjlighet för municipalsamhällen att erhålla lån från vissa pensionsanstalter och kassor;

herr *Hage*, nr 37, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående afskaffande af de personliga afgifterna till stat och kommun;

herr *Palmstierna*, nr 80, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående en utredning rörande de rättsregler, som böra tillämpas, om Sverige förklaras permanent neutralt;

herrar *Källman* och *Carlsson* i Frosterud, nr 106, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående rätt för landskommun att anordna egen uppboresförvaltning m. m.;

herr *Hagberg*, nr 190, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående officiella kungörelsers offentliggörande;

herr *Lindhagen*, nr 222, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder till tryggande af den gemensamma skandinaviska lagstiftningen m. m.;

herr *Palmstierna m. fl.*, nr 246, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder för framförande vid nästkommande s. k. Haagkonferens af vissa i motionen berörda frågor;

herr *Tengdahl*, nr 248, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utredning i fråga om möjligheten att åstadkomma sammanfattningar af tryckta framställningar i allmänna frågor;

herr *Lindhagen m. fl.*, nr 254, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående initiativ från svensk sida till en internationell öfverenskommelse rörande själfständiga nationers rätt att allt framgent lefva sitt eget fria lif;

herr *Lindhagen m. fl.*, nr 255, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående svenskt initiativ till internationell öfverläggning och öfverenskommelse för skapande af ett världsspråk;

herr *Lindhagen*, nr 256, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående svenskt initiativ till samverkan mellan de skandinaviska folken på vissa områden; och

densamme, nr 257, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående vidsträcktare användande af obligatorisk skiljedom vid tvister med främmande stater.

Förslaget blef af kammaren godkänt.

§ 14.

Herr *Erlansson* aflämnade en motion, nr 262, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om understödsföreningar m. m.

Ifrågavarande motion bordlades på begäran.

§ 15.

Justerades protokollsutdrag.

§ 16.

Till bordläggning anmälde:

statsutskottets memorial, nr 9, med anledning af remiss från Andra kammaren af en utaf herr C. Lindhagen väckt motion i fråga om fasta biträdens uppförande i stat för vissa ämbetsverk och myndigheter;

statsutskottets utlåtande, nr 10, i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under sjätte hufvudtiteln gjorda framställning i fråga om anslag till bekostande af provisoriska sjukvårdsanstalter vid Sätters och Västerviks hospital för personer, som till följd af barnförlamning lida af vanförhet; samt

lagutskottets utlåtanden:

nr 7, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående upphörande af den i värnpliktslagen föreskrifna mönstring med de värnpliktige m. m.; och

nr 8, i anledning af dels justitieombudsmannens framställning till Riksdagen om ändring af 6 § i lagen angående villkorlig straffdom, dels ock motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t i fråga om utvidgning af samma lag.

§ 17.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>Janson</i> i Bråten	under	6 dagar fr. o. m. den 10 febr.,			
» <i>Johanson</i> i Hvetlanda	»	9	»	»	9 » och
» <i>Månsson</i>	»	10	»	»	9 ».

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 1.34 e. m.

In fidem

Per Cronvall.

Torsdagen den 8 februari.

Kl. 1,30 e. m.

§ 1.

I enlighet med därom den 31 nästlidna januari fattadt beslut skulle nu företagas val af sex suppleanter i hvar och ett af de fem tillfälliga utskott, kammaren beslutit tillsätta; och anställdes först val af suppleanter i första tillfälliga utskottet.

Därvid aflämnades följande godkända valsedlar, nämligen 94 med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet», 58 med partibeteckningen »Landtmanna- och borgarepartiet» samt 62 med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen».

De med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet» utmärkte valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Eliasson*,
 » andra » » *Sandberg* och
 » tredje » » *Persson* i Björsbyholm.

De med partibeteckningen »Landtmanna- och borgarepartiet» utmärkte valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Olsson* i Berg.

De med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen» utmärkte valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Strid* och
 » andra » » *Norin*.

På grund häraf blef ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ofvan angifvits.

Vid härefter företagen fördelning af platserna mellan de olika grupperna tillföll dessa nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Eliasson*,
 » *Strid*,
 » *Olsson* i Berg,
 » *Sandberg*,
 » *Persson* i Björnsbyholm och
 » *Norin*.

§ 2.

Härefter företogs val af suppleanter i andra tillfälliga utskottet.

Därvid aflämnades följande godkända valsedlar, nämligen 96 med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet», 59 med partibeteckningen »Landtmanna- och borgarepartiet» samt 64 med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen».

De med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Andersson* i Raklösen,
 » andra » » *Olsson* i Järnsida och
 » tredje » » *Anderson* i Knapasjö.

De med partibeteckningen »Landtmanna- och borgarepartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Henrikson* i Heberg.

De med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Törnblom* och
 » andra » » *Sjöblom*.

På grund häraf blef ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ofvan angifvits.

Vid härefter företagen fördelning af platserna mellan de olika grupperna, därvid beträffande femte platsen lottning ägde rum, tillföll platserna nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Andersson* i Raklösen,
 » *Törnblom*,
 » *Henrikson* i Heberg,
 » *Olsson* i Järnsida,
 » *Sjöblom* och
 » *Anderson* i Knapasjö.

§ 3.

Vidare företogs val af suppleanter i tredje tillfälliga utskottet.

Därvid aflämnades följande godkända valsedlar, nämligen 96 med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet», 61 med partibeteckningen »Landtmanna- och borgarepartiet» samt 63 med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen».

De med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Dandenell*,
 » andra » » *Wikström* och
 » tredje » » *Björnberg*.

De med partibeteckningen »Landtmanna- och borgarepartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *von Hofsten*.

De med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Jansson* i Falun och
 » andra » » *Nordström*.

På grund häraf blef ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ofvan angifvits.

Vid härefter företagen fördelning af platserna mellan de olika grupperna tillföll dessa nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Dandenell*,
 » *Jansson* i Falun,
 » *von Hofsten*,
 » *Wikström*,
 » *Björnberg* och
 » *Nordström*.

§ 4.

Vid nu anställdt val af suppleanter i fjärde tillfälliga utskottet aflämnades följande godkända valsedlar, nämligen 95 med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet», 59 med partibeteck-

ningen »Landtmanna- och borgarepartiet» samt 64 med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen».

De med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Molin* i Dombäcksmark,
 » andra » » *Andersson* i Milsmaden och
 » tredje » » *Bäckman*.

De med partibeteckningen »Landtmanna- och borgarepartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Nilsson* i Linnås.

De med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Lindqvist* i Kosta och
 » andra » » *Sävström*.

På grund häraf blef ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ofvan angifvits.

Vid härefter företagen fördelning af platserna mellan de olika grupperna tillföllö dessa nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Molin* i Dombäcksmark,
 » *Lindqvist* i Kosta,
 » *Nilsson* i Linnås,
 » *Andersson* i Milsmaden,
 » *Sävström* och
 » *Bäckman*.

§ 5.

Slutligen anställdes val af suppleanter i femte tillfälliga utskottet.

Därvid aflämnades följande godkända valsedlar, nämligen 96 med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet», 59 med partibeteckningen »Landtmanna- och borgarepartiet» samt 64 med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen».

De med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Engqvist*,
 » andra » » *Karlson* i Västtomten och
 » tredje » » *Sundström*.

De med partibeteckningen »Landtmanna- och borgarepartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Lundblad*.

De med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Sterne* och
 » andra » » *Edbom*.

På grund häraf blef ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ofvan angifvits.

Vid härefter företagen fördelning af platserna mellan de olika grupperna, därvid beträffande femte platsen lottning ägde rum, tillföllö platserna nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Engqvist*,
 » *Sterne*,
 » *Lundblad*,
 » *Karlson* i Västtomten
 » *Edbom* och
 » *Sundström*.

§ 6.

Justerades protokollsutdrag angående de i nästföregående fem paragrafer omförmälda valen.

§ 7.

Herr statsrådet *Schotte* aflämnade Kungl. Maj:ts proposition angående ändrad lydelse af §§ 4 och 5 i förordningen om landsting den 21 mars 1862 samt § 17 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862.

Nämnda proposition bordlades på begäran.

§ 8.

Herr *Erlanssons* på kammarens bord liggande motion, nr 262, som nu föredrogs, hänvisades till lagutskottet.

§ 9.

Föredrogs statsutskottets memorial, nr 9, med anledning af remiss från Andra kammaren af en utaf herr C. Lindhagen väckt motion i fråga om fasta biträdens uppförande i stat för vissa ämbetsverk och myndigheter; och blef utskottets hemställan af kammaren bifallen.

§ 10.

Vidare föredrogs, men blefvo ånyo lagda på bordet statsutskottets utlåtande nr 10 samt lagutskottets utlåtanden nr 7 och 8.

§ 11.

Herr *Byström* afgaf en motion, nr 263, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om understödsföreningar m. m.

Ifrågavarande motion blef på begäran bordlagd.

§ 12.

Justerades protokollsutdrag.

§ 13.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>Persson</i> i Malmö	under 5 dagar fr. o. m. den	9 febr.,
» <i>Rune</i>	» 5 » »	» 9 »
» <i>Jönsson</i> i Boa	» 8 » »	» 10 »
» <i>Röing</i>	» 2 » »	» 9 »
» <i>Hansson</i> i Solberga	» 10 » »	» 9 »
» <i>Magnusson</i> i Tumhult	» 6 » »	» 10 »
» <i>Andersson</i> i Altofta	» 9 » »	» 9 »
» <i>Hansén</i>	» 4 » »	» 10 »
» <i>Erlansson</i>	» 8 » »	» 10 »
» <i>Forsberg</i>	» 5 » »	» 9 »
» <i>Olsson</i> i See	» 3 » »	» 13 »
» <i>Jonsson</i> i Hå	» 8 » »	» 10 »
» <i>Andersson</i> i Fallsberg	» 5 » »	» 10 »
» <i>Engqvist</i>	» 6 » »	» 12 »
» <i>Vennersten</i>	» 10 » »	» 9 » och
» <i>Sterne</i>	» 3 » »	» 13 » .

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 3.32 e. m.

In fidem
Per Cronvall.